СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 264. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 10 листопада, 1934. VOL. XLII. No. 264. Jersey City, N. J., Saturday, November 10, 1934. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ЩЕ ЗА ОДИН ВЕЛИКИЙ БУДЖЕТ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт дав зрозуміти конференції ґазетярів, що уряд приготовляє на наступний фіскальний рік проєкт буджету, що має виносити менше-більше стільки, що виносив останній буджет, себто коло півосьма міліярда долярів.

Президент відбув уже вступні конференції з конґресменом Бюкененом, що стоїть на чолі комітету видатків у палаті послів конґресу.

КЛОПОТИ УРЯДУ З БАВОВНОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Адміністрація Рільничого Устрою має розвязати трудне завдання з бавовною. Продуценти бавовни вже підписалися під зобовязання зменшити продукцію бавовни, як цього зажадає уряд. Уряд бачить, що він мусітиме це зробити, але в такому випадку уряд мав би дати фармерам якусь винагороду за те, що вони не управляють бавовни. На це треба би грошей, а уряд їх не має, бо він іще не продав бавовни, зібраної минулого року.

Власне тепер ведуться переговори з німецьким урядом за вивіз бавовни до Німеччини. Німецький уряд уже пропонує взяти з Америки 500,000 звоїв („бейлс") бавовни в заміну за німецькі товари.

З ПОСТУПУ ЛЕТНИЦТВА.

НЮАРК (Ню Джерзі). — Відомий американський воєнний летун, капітан Едвард Рикенбекер, перелетів сюди з побережа Тихого океану за 12 годин і 3 мінути.

З огляду на те, що його дорога виносить 2,609 миль, він летів зі скорістю пересічно 216 миль на годину.

Він каже, що за 3—4 роки люди будуть звичайно літати з такою скорістю, з якою він тепер летів.

БОРОТЬБА МІЖ БУДІВЛЯНИМИ ПІДПРИЄМЦЯМИ І ЮНІЯМИ.

НЮ ЙОРК. — У будинку союза будівляних підприємців відбулися в четвер збори підприємців для розгляду політики супроти домагання робітничих юній щодо зменшення годин праці та підвищення заплати.

Підприємці, котрих було коло пів тисячки, рішили поборювати всіми силами й способами домагання робітників.

Робітничі юнії передбачують великий страйк у будівлянім промислі.

З БОРОТЬБИ МІЖ ЦЕРКВОЮ И ДЕРЖАВОЮ В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО. — Архиепископ католицької церкви Паскуаль Діяс подав у розмові з представником „Ню Йорк Таймса" становище католицької церкви в теперішній боротьбі між церквою й державою в Мексику.

Архиепископ каже, що церква противиться політиці уряду, бо уряд, як видно з заяв його провідників, стоїть за безрелігійне виховання. Він каже, що поступовання мексиканського уряду однаково небезпечне для всіх церков. Він думає, що політика уряду противиться мексиканській конституції.

РЕПУБЛИКАНЦІ ПО РОЗГРОМІ.

ШИКАҐО. — У розмові з ґазетярами про розгром републиканської партії при останніх виборах сенатор Бора з Айдаго заявив, що републиканська партія дістала поразку через своє назадництво. Він домагається реорганізації партії по лінії ліберальних засад.

Він рівночасно заповів, що політика президента Рузвелта не розвяже ніяких питань та що вона до двох літ покінчиться видимою руїною.

Тимчасом сенатор Ла Фолет, що колись був членом републиканської партії, а нині є провідником нової, так званої поступової, партії, був на гостині в Білім Домі, а після гостини заявив, що він буде попирати політику президента.

Докладні обчислення щодо партійного угрупування в обох палатах конґресу показують, що демократи будуть мати в сенаті 69 голосів, а в палаті послів 322.

ДИВНА ТРАҐЕДІЯ.

НЮ ЙОРК. — Одна особа втратила життя, дві були покалічені важко, а 15 лекше через дивний випадок, що скоївся в одним пивнім ресторані в німецькій частині міста коло 81-шої вулиці.

Михайло Шультайс варив на газовій кухні віск для політури підлоги на танці. Як він підносив пательню з воском, вона випала йому з рук. Вмить немовби ціла кухня станула в огні. Власник ресторану з трудом уратував свою дитину. Його жінка, хоч тяжко попарена, витягнула на безпечне місце 17-літню дочку.

Як пожарники прибули до вогню, Шультайс уже був неживий.

З БОРОТЬБИ УРЯДУ ПРОТИ ЗЛОЧИНІВ.

Федеральні аґенти в Фінікс, Аризона, арештували Оскара („Бостера") Робсона, завідувача одного місцевого нічного клюбу, котрому вони закидають намагане вимушення викупу за випущення на волю 6-літньої дівчини Джуни Роблєсівної, котру викрадено було минулого квітня. Аґенти кажуть, що листи з домаганням викупу писані рукою Робсона. Робсон та батько викраденої були колись шкільними товаришами. По арештуванню Робсона встановлено на нього кавцію в сумі 50,000 долярів, а що він не міг цієї суми зложити, його задержано в арешті.

ОДИН СКАНДАЛ У БУЧАЧІ.

До „Діла" пишуть: По парижських, жирардівських і т. п. скандалах прийшла черга й на наше провінціональне місто з тією тільки ріжницею, що бучацький скандал має не фінансове, а еротичне тло. Одного гарного осіннього дня містом потрясла „сензаційна" вістка, що один професор у тутешній державній гімназії і великий „дзялач сполечни" кликав до гімназії гімназійних учениць, де з ними замикався для інтимних зносин. Та трапила коса на камінь. Коли згаданий професор вибрав на нову жертву панну Р., вона заявила, що „не дасться, хоч би пан професор сконав". Що більше, забуваючи про псевдо-соромливість, розповіла про все батькам, які негайно повідомили про „подвиги" професора дирекцію й кураторію. Професора - еротомана покищо в навчанні припинили. Який дальший хід цього скандалику, нам невідомо. У місті кружляють уперто поголоски, що якісь „вищі сили" стараються цю справу якось замняти та що все скінчиться на перенесенні згаданого вчителя до іншої місцевости. Поживемо, побачимо.

ЗАБАВА З ПЕРЕШКОДАМИ.

Румунське товариство пластунів давало вечерниці з танцями в Топорівцях (Буковина). На ці вечерниці запрошено й кількох Українців. Та в часі танців почали Українці ображати сина місцевого пароха, колись кацапа, а тепер Румуна, Тотоєскула. Українці поскаржилися аранжерам вечерниць. З цього прийшло між аранжерами й перекинчиками Тотоєскулами до сварки, а далі й до бійки. Один з Тотоєскулів, богослов, витягнув з кишені якийсь твердий предмет і розбив другому Румунові голову. Зчинився крик і писк. Жінки й дівчата почали розбігатися. Вмішався до цього й шеф постерунку й сказав Тотоєскулам, що „кулаком і бійкою не можна показувати націоналізму". Дячок Добря почав обстоювати сторону забіяків. Серед скандалу забава закінчилась, а пластуни зареклися приходити на другий раз до Топорівців. Українці дістали теж научку.

ДВІ ТИСЯЧІ ВИПАДКІВ ЧЕРВІНКИ.

Кремянецький повіт навістила страшна пошесть червінки. У Кремянці занотували досі 868 випадків червінки; з тих 159 були смертельні. У кремянецькому повіті 1,033 випадки; з тих 183 смертельних. Шпиталі переповнені, крім того додали ще 249 ліжок для жертв цієї страшної недуги.

СХОПЛЮЮТЬ ПОЛІТИЧНИХ ЕМІҐРАНТІВ.

Велике враження викликало в Копенгагені схоплення політичних еміґрантів з Німеччини, яке нагадує аферу ген. Кутєпова. Поліція арештувала кількох націонал - соціялістів під закидом, що потайки схоплювали комуністів-еміґрантів з Німеччини і відвозили їх до Німеччини. Між арештованими є німецький громадянин, який від довшого часу перебував у Данії під фальшивим назвищем. В одного з арештованих знайшла поліція кільканацять фотографій німецьких аґентів. Головний обвинувачений нац. - соціялістичний діяч встиг утекти з Німеччини.

ГРАНАТОЮ НА ВІЙТА.

Невідомі справники кинули гранату до хати заступника війта Степана Луцика в селі Сулимові, пов. Жовква, коло год. 9-тої вечором. Граната вибухла і знищила цілу хату. Відломки гранати зранили Степана Луцика в ногу. Справники втекли.

ЩО МОЖЕ ЗЕМЛЕТРУС.

Японські землетруси славні. Після них щезають під землею будівлі, люди, навіть цілі міста. Цими днями мешканці мста Момбетсу на острові Гокайдо мали несподіванку. Наслідком землетрусу утворилась там заглибина, а в ній побачили вони перелякані святиню з минулого віку, що стояла майже ненарушена. Давній землетрус прикрив її, а тепер відкрив. На цю звістку тисячі Японців їдуть туди як на прощу.

АРЕШТУВАЛИ УПРАВИТЕЛЯ МІСЬКОЇ СТОРОЖІ.

В Бібрці арештували за обманства, шантаж і дефравдацію Якова Альвайля, управителя міської сторожі (інспектор міської поліції). Замкнули його в місцевій вязниці.

ЗАСУДЖЕННЯ Д-РА ФЕНЦИКА.

В часі ферій 1930 р. виїхали пластуни під проводом д-ра В. Бірчака, професора гімназії в Ужгороді, до Варни, де таборували над Чорним морем. По поворові появилася в „Русінской Мадяр Гірляп" стаття, в якій очорнено цілу поїздку, приписуючи таборови у Варні протичеські інтенції. Проти редактора часопису вніс д-р Бірчак, а окремо знов Союз Пластунів Підкарпатської Русі скаргу за образу. В часі розправи виявилося, що одним з авторів статті є д-р Фенцик, редактор „Карпаторусского Голосу", який пішов аж до мадярського шовіністичного „Р. М. Гірляпу" боронити чеські державні інтереси. Розправи тягнулися довго, бо обвинувачені покликувалися аж на свідків у Варні, яких переслухав болгарський суд. Кінець розправи був у суботу, 15. вересня.

Суд засудив редактора Міклоша Ковача на кару 200 Кч., а авторів статті, д-ра Фенцика і Берната Паля, на вязницю по 14 днів, і то безумовно. Заступець д-ра Фенцика застеріг собі 3 дні до надумання.

Слід додати, що д-р Фенцик є не тільки редактором „Карпато-русского Голосу", алеж начальником „русскаго скавта". Як подобаються поступи д-ра Фенцика з пластовими ідеалами?

МОЛДАВСЬКА РЕПУБЛИКА І її ГЕРОЙ КОТОВСЬКИЙ.

(УП) В жовтні цього року святкують большевики врочисто десятиліття існування автономної молдавської републики над Дністром, на території України, зі столицею Балта. Републику цю заложили большевики в 1924 р. для ширення ірріденти в Румунії. Здавалося, що з хвилею, як большевики погодилися з Румунами, ця република буде зліквідована. Показується тимчасом, що большевики не дуже вірять у щирість договору з Румунами, бо цієї републики не тільки не ліквідують, а ще й святкують її десятиліття. Рівночасно з тим пригадали собі большевики й героя-бандита тієї републики, Котовського, відомого пізніше як одного з командирів червоної армії. Хоч він сам не з тієї републики, а з Бесарабії, святкується тепер його як героя й визвольника Молдавії. Не від речі буде згадати її це, що Котовський не був комуністом і комуністів ненавидів таксамо, як всіх інших людей, яких грабив, коли і де попало. Котовського і його кавалерію знають дуже добре всі вояки української армії. Большевики побоювалися популярности й сили Котовського і його підступним способом вбили, тимбільше, що їм було відомо, що він ненавидів комунарію. Але тепер нічого їм не шкодить прославляти його як советсько-молдавського героя. Молдавська република знаходиться на території України. В ній більше Українців, як Молдаван, та проте вона република молдавська з московською урядовою мовою.

СЕКРЕТАР МУСОЛІНІЯ ПЕРЕБОРЩИВ.

Генеральний секретар фашистівської партії дав наказ закінчувати всі офіціяльні листи окликом: „Нехай живе дуче!" Вся італійська преса написала з цього приводу палкі статті. Мусоліні того дня сів, подумав, пригадав собі мабуть, що такого кольпонокланства не було навіть за імператорів, і наказ відкликав.

ВЕСНА В ОСЕНИ.

На північному Кавказі знову цвив бузок, а на гарбузах і помідорах появилися завязки нових овочів. Під Ленінградом поля й узлісся вкриті не тільки весняними квітками, але й ягодами. 12. вересня міщухи, що вибралися були на прогульки, привозили з ліса свіжі суниці.

СКІЛЬКИ РОЗІЙШЛОСЬ БІБЛІЇ ЗА ОДИН РІК.

Справоздання біблійного Т-ва в Лондоні, що має за мету поширювати біблію по всьому світі, стверджує, що за минулий рік роздало і продало 10,933,203 примірників. Є це на 315,733 більше як у році 1932. В останньому році видрукували біблію в 11 нових мовах: в одній нової европейській, решта в африканських і океанських.

ОРДЕР ДЛЯ ЛЕТУНІВ.

У французькім парляменті мають на внесок ґенерала Дємена створити ордер „за летунські заслуги". Принявши цей внесок, парлямент обмежить заздалегідь число можливих відзначень на 250 звичайних летунів, на 100 старшин і 10 командорів.

МИТРОПОЛИТ ШЕПТИЦЬКИЙ У СПРАВІ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

ЛЬВІВ. — У своїм часі появився розпорядок митрополита Андрія Шептицького про заборону відправляти богослуження для політичних цілей. Ту заборону дехто, головно священики-москвофіли, розуміли так, що не вільно правити богослужень також з приводу великих національних роковин чи якихось поважних культурних або суспільних нагод.

На цю тему заговорив митрополит в часописі „Мета", в статті „Національна річниця", в якій говорить про звеличування християнами національних роковин. Кажеться там між іншим таке:

„В день Першого Листопада зберуться по наших церквах Українці, віруючі християни-католики, щоб перед престолом Всевишнього предложити свої молитви; подяки та прохання. Будемо Христа Спасителя благати за милосердя для всіх тих, що терплять, будемо поручати Його милосердю душі всіх померших, а особливим способом Тих, що поклали буйні голови на полях слави і сповненого обовязку."

ПОСТАВИЛИ ПЕРЕД СУД 27 ОСІБ ЗА СИПАННЯ СТРІЛЕЦЬКОЇ МОГИЛИ.

ЧОРТКІВ (Галичина). — Розпочався в окружнім суді процес проти Прокопа Струка і 26 інших обвинувачених, селян із Тростянць, повіт Бучач, за те, що в ночі на 3 червня усипали під церквою в Тростянцях могилу, 4 метри широку і півора метра високу, а на могилі уставили високий березовий жрест з написом: „На вічну память героям, полягли за Україну". Крім того уміщено на таблиці знак тризуба. Поліція твердить, що могилу висипали члени місцевого Лугу, а місцевий парох, о. Левицький, посвятив її. Староство наказало ту могилу усунути. Але як прийшли її розкопувати, вдарено в дзвони, збіглося кількасот селян, упали стріли, а тих, що їх поліція зігнала, щоб розкопувати могилу, обкидано камінням. На другий день прийшов більший відділ поліції, а на третій приїхав уже й староста, але знову дзвонили в дзвони і збіглося ціле село. Люди — каже акт обвинувачення — були узброєні в „сокири, вила, лопати і каміння".

АПОСТОЛЬСЬКИЙ ВІЗИТАТОР ДЛЯ ГАЛИЦЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ.

ЛЬВІВ. — Ватикан назначив о. Івана Гудечка, черця чина Ізбавителя (редемптористів) ґенерального консультатора Згромадження оо. Редемптористів, апостольським візитатором для трох епархій Галицької Церковної Провінції. Митрополит Шептицький взиває священиків і всіх світських людей, з якими апостольський візитатор хотів би говорити, щоб сказали йому з якнайповнішою щирістю й отвертістю все, що тільки може мати якесь значіння для нашого релігійного життя.

СВЯТО ПОКРОВИ І НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ.

СОФІЯ (Болгарія). — Дня 14 жовтня, в свято Покрови, святковано традиційне козацьке свято в церкві св. Кирила і Методія молебен, на якім були представники Української Громади, Січи, Софійської Станиці Козацтва, Кубанців і Терців та Українського Вільного Козацтва. Було теж багато іншого народу. При кінці молебня болгарські священики піднесли многоліття за болгарського царя Бориса, а потім за український нарід. Священик Дмитро сказав урочисте слово, побажавши Українцям під покровом Пресвятої Богородиці здобути волю та незалежність Україні. Божа Мати — казав він — теж була еміґранткою і тому Вона ніколи не залишить вас, а візьме під свій високий захист і приведе вас на вашу улюблену батьківщину.

Товариський обід відбувся в Українськім Клюбі. Тут виступило багато промовців, а з їх промов відчувалося одно бажання: якнайскоршого повороту на рідну Україну під рідним прапором.

ЛИХА ДОЛЯ УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ НА БУКОВИНІ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Шкільна румунська влада вже виготовила новий список українських вчителів, яких мали би віддалити зі служби. На листі виписано коло 100 вчителів.

ПОЛЬЩА ПІДПИРАЄ МОСКВОФІЛІВ.

ЛЬВІВ. — Українські культурні установи не дістають від польського уряду ніяких допомог. Затє „Общество ім. Качковского", яке не проявляє ніякої діяльности дістане від польського уряду субвенцію в сумі 65,000 злотих. Це допомога на ширення московської баламути між нашим народом.

МОСКВА СВЯТКУЄ З ШАМПАНОМ І ТАНЦЯМИ ДО РАНЯ.

МОСКВА (Росія). — Американський кореспондент, Герольд Дені, розписується широко про гостину, яку влаштував селянин Калінін, голова СССР, для дипльоматів, журналістів і високих совєтських урядовців. Пили шампанське дороге вино, закусували каваром і іншими присмаками та танцювали до самого ранку — як за найліпших царських часів. Тільки давніше святкували царські іменини, а тепер святкують роковини большевицької революції.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОСТАННІ ВИБОРИ

Кожді вибори в політично свобідній країні висказують розуміння й почування населення. Навіть тоді, як партії не поставлять політичних питань виразно й різко, вибори висказують виразно й різко політичні настрої.

Це відноситься передовсім до останніх виборів у Злучених Державах. \Ні демократична ні республиканська партія не ставила виразно в цілім краю певних питань. Всетаки ці питання відчувалося. В поодиноких місцевостях боротьба між противними кандидатами прибрала preріжні форми, але поза ними на далекому, а спільному тлі все була одна основна справа, одно засадниче питання. Хоч президент Рузвелт не приходив до перевибору, хоч він не брав маркантної ролі в передвиборчій аґітації, всетаки виборці відчували, що їх рішення в якийнебудь спосіб відноситься до його політики, себто до його „Нового Розділу".

Коли це не було зазначено виразно підчас виборів, то по виборах це всі зазначують недвозначно. Фарлі, голова демократичної партії, каже, що вибори це признання народу для „Нового Розділу" та що виборці ждуть від конґресу, щоб він усіми силами поміг президентови перевести намічену політику. Провідники Американської Федерації Праці в своїй заяві кажуть, що вони радуються з побіди тих, котрих робітничі юнії підперли; в цьому юнійні лідери бачать повновласть народу для законодавців попирати юнійну лінію. Соціялісти, які стоять в опозиції до уряду, кажуть, що голосування уповажняє уряд поступати вперед з наміреними реформами. Навіть головна опозиція демократичної адміністрації, републиканська партія, признає устами свого краєвого голови те саме, коли він каже, що партія думає далі поборювати „Новий Розділ".

Отже, чи нам це любиться, чи не любиться, треба признати, що президент Рузвелт дістав велике признання за свою політику. З одного боку, — це признання, з другого боку, як звичайно, новий обовязок. До цього часу він міг хитатися в своїх практичних кроках для переведення своєї програми. Досі нарід такі хитання міг виправдувати якраз браком такого признання. Давши тепер признання президентови, нарід буде ждати від нього твердшого поступовання, більшої рішучости, більшої послідовности. Передовсім робітники ждуть цього в питаннях відношення до робітничих юній. Як цієї рішучости не буде, президент при наступних виборах уже не буде мати виправдання, що він не був певний настрою народу.

Така є практика демократичних країн. Така мова виборів.

РІК СЛУЖБИ РІДНІЙ СПРАВІ.

(Звіт секретаря д-ра Л. Мишуги, зложений на Річнім Засіданню Виконавчого Комітету Обеднання).

(3)

4. Обеднання і Рідний Край.

Коли приходиться мені при звіті зясувати наше відношення до Рідного Краю, то хіба можу ствердити, що все те, про що я тут згадував, і що є в програмі діяльности Обеднання, є звязане якнайтісніше зі старим краєм. Для його добра й визволення ми збираємо останки наших сил, щоб дати йому поміч не тільки від себе, старого покоління, але запевнити краєви дальшу поміч від наступних поколінь. Та наша праця назагал не знаходить у краю ніякого дійсного розуміння. Ніхто там про неї не знає, ніхто за нею систематично не слідить і ніхто не вглиблюється в ті проблеми, які тут станули перед нашою іміґрацією. На те складаються ріжні причини. Нашої преси назагал тамтуди не пускають. Те, що звідси до краю доходить у виді кореспонденцій, доводить хіба старий край до ще більш баламутного погляду на українське життя в Америці, ніж його він мав досі. Ми, що походимо зі старого краю і точно перечитуємо кождого дня краєву пресу та є постійно з краєм у листуванню й знаємо там особисто майже всіх передових людей, що слідкуємо за кожною, хочби найдрібнішою позитивною працею в краю, про яку тут пишемо і її тут, де тільки можемо, для краю капіталізуємо, являємося в очах „Діла" „літами відірвані вд краєвого ґрунту та зрослі своєю працею і всіми особистими життєвими обставинами з чужинецьким далеким тереном". Можливо, що ті, котрі так нас характеризують у краю, якби були на нашім місці в Америці, то сталиб „реальними політиками", дбали би про свої особисті справи, гарно про край деклямували, але в практиці булиб дійсно „відірвані вд краєвого ґрунту" і дбалиб тльки про те, щоб удержатись на певних позиціях, доляри складати і ще в краю чи й тут почести збирати — як зразкові, всіми шановані громадяни. Таке втяти — ніяка штука. Зате важко, дуже важко, коли хочеться вірно й сумлінно служити Рідному Краєви, коли хочеться спрямувати всі наші сили, думки і почування до праці над нашим визволенням. Виконуючи цю працю, маємо право й обовязок глядіти на нашу справу власними очима. Так бодай я думаю.

В першу чергу **наша іміґрація**, у своїй свідомій і ідейній частині, ще **тому 42 роки, в** перших числах „Свободи", **виразно зазначила, що вона одна** (а тоді не було ще іншої української іміґрації) **є в можности сказати таке слово про українську справу, яке відповідає душі цілого українського народу.** А може сказати це тому, що вона є на вільній землі й може мати вільну думку і може вільно рішати, чого не може наш нарід під Росією й Австрією. Вже тоді українська іміґрація в числі за числом „Свободи" дуже гостро критикувала політику наших послів, що шукали у Відні порятунку і вводили наш нарід в блуд, бо виховували його в тім переконанню, що звідтам, а не від нього самого, можуть прийти якісь полекші. Від тої критики відступила наша іміґрація підчас світової війни, задивившися зі своїм світським і духовним проводом в австрійське вікно, дійшовши в своїй льояльности цісареви й Українській Національній Раді до того, що сам д-р Кость Левицький, як видно з його споминів, давав пізнати д-рови С. Демидчукови в Америці, що інтерес нашого народу під Австрією вимагає гострішого тону нашої політики в Америці у відношенні до Австрії. Ось до чого може довести згодом політика сліпого послуху. Очевидно, що булоб абсурдом робити з того такий висновок, що в Америці треба вести „атаманську" політику і не числитися з ніяким краєвим проводом. А те останнє нам приписують. Певно, що можна навіть прийти до такого висновку, коли хто опирається в таких справах на фальшивих приватних інформаціях, чи витинках з одного чи з двох чисел якоїсь ґазети. Бо правдою є те, що ми звідси ніякого проводу в краю не наставляємо й ніякого не скидаємо, ні теж ніякого не оплюгавлюємо. А хто пише чи говорить інакше, цей подає неправду. Бо в чиїх руках є ті всі інституції, на які збираємо й жертвуємо гроші? Чи і коли була така заява краєвого проводу, якоїб ми невизискали в пресі для пропаґанди в Америці чи для грошевої збірки? Чи не був теж визисканий завжди голос митрополита чи епископату? Чи не давали ми їм признання тоді, коли в якийнебудь, хочби і найслабший спосіб, вони ставили опір наступови окупантської влади?

Та інша справа, коли мова про наше власне нутро, а зокрема про погляди щодо нашого визволення шляхом народньої революції. Тут є між ними і краєм розбіжности і того нема що скривати. Бо які ми не бачилиб недомагання з боку нашої революційної боротьби, а вони є і ми на них завжди звертаємо увагу та підн симо у знач ій мірі тісамі закиди, що їх можна вичитати приміром і в „Ділі", то всежтаки заходить між нами і „Ділом" та велика ріжниця, що ми своєю критикою радіб справу **поправити** на те, щоб революційна боротьба довше заіснувала, коли „Діло" і йому подібні прямують своїми виступами до цього, щоб революційну боротьбу цілковито **зліквідувати,** а боротьбу з Польщею перенести хіба на соймовий терен до Варшави і звести її кінець кінцем до торгу в справі концесій. Бо нічого іншого осягнути там не можна, бож навіть трохи гострішої мови в польськім соймі ґазети не надрукують, бо їх не перепускає цензура; а на вічу стоїть жандарм і відпоручник старости, і на концерти треба наперед передкладати виготовлені промови.

Але, поминаючи те все, якеб не було наше становище в Америці, воно самому проводови в краю нічого не шкодить і воно там на нічім не заважує. Ні не **відбивається** в нічім навіть на матеріяльній допомозі краєви, бо вона не менша як у багатьох роках, коли взагалі не було тут майже ніяких збірок на визвольну боротьбу. Тому, якби з Америки захотів хто справедливо інформувати край, то повинен би саме в такий спосіб ті справи вияснити. Наше становище вже від років точно зясоване. **Обеднання не є ніякою філією ніякої партії** в краю чи десь на европейській іміґрації, **а є тільки самостійною орґанізацією американських Українців**. Ми відповідаємо за виконання того, що є в нашій програмі, за нашу працю, чи за наші промахи. Ми свідомі того, що **на нас спадає відповідальність за те, що буде з нашою іміґрацією під українським оглядом.** Прямо з кількома руками і з кількома головами взялися ми піддавати ріжні думки в напрямі розбудови нашого життя в ріжних напрямках. Але про ті всі пляни в краю не знають. І як можуть у краю знати, коли ми потребуємо тут 47 чисел „Свободи", щоби передати матеріял з одного, скажім, Шестого Конґресу Обеднання, а про нього подано в „Ділі" малощо більше як про тутешній концерт, і то дуже часто в якійсь невеличкій церковній салі, що, скажім, рівнається такій „епохальній" хвилі, як от концерт у Буську. За ті інформації ми спеціяльно нікого не винуємо, бо й самі до краю не пишемо, але стверджуємо тільки факт, що так є, та що в краю малощо знають про наше дійсне життя в Америці й про ті питання, які тут назріли і які треба розвязувати. Та якби не глядіти на ті справи, одна в нас думка: що такий стан вічно тревати не може. Бо нас, котрих за нашу працю для краю в краю лають, це не лякає. Але зате це **поверховне ставлення краєвого проводу до еміґрації** і цілковите нерозуміння проблем іміґрації можуть цілком відштовхнути від краю молоде покоління. І отсе нас найбільше лякає. Тому вважаємо, що це є необхідне скликати бодай у найближчих роках, якщо можливе десь на рідній землі під Польщею, чи на Закарпаттю, **зїзд представників нашої заморської еміґрації зі Злучених Держав, Канади і з держав Полудневої Америки разом з краєвими чинниками,** щоб виробити якусь спільну плятформу для тісної кооперації краю з еміґрацією, як теж між українськими еміґраціями ріжних країв. Це вже зробили інші народи і найвища пора, щоб у краю подумали теж і про цю справу. Досі про такі справи думала тільки церква й вона своє до певної міри осягнула. Зі світського боку приходили тільки відозви і приїздили делеґати головно по грошеві збірки. Та на тім кінчитися не може. Є важніші справи від грошей. І задля них треба в імя добра української справи ратувати і задержати живою українську еміґрацію по світі, а головно в Америці, бо тут є прямо необчислимі можливости допомоги Рідному Краєви у змаганнях до державної незалежности, як теж у напрямі культурного піднесення українського імени.

(Кінець).

Памятайте, при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто післав інвалідів до боротьби, — українська нація! Обовязком цілої нації інвалідів відповідно забезпечити.

ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ

ЧУДОДІЙНИЙ ЛІКАР або Лікар по неволі. Комедія в 3-ох актах, Молєра. Переклад Олекси Скалозуба. (Осіб: 3 женщини, 7 мужчин і хлопець). — 35 ц.

НЕЧИСТА СИЛА або Маєва Ніч. Комедія в 3-ох діях. Олекса Скалозуб. (Осіб: 3 женщини і 4. мужчин) — 25 ц.

КОЗАЦЬКА ЛЮБОВ. Історична драма на три дії на основі повісти П. Куліша „ЧОРНА РАДА", для сцени приладили М. Драґанчук і М. Тумрій. (Осіб: 2 женщини, 8 мужчин). — 20 ц.

НА ЧУЖИЙ КОРОВАЙ ОЧЕЙ НЕ ПОРИВАЙ, комедія на 2 дії, написав С. Гоздій, осіб 4. — 15 ц.

КУПЕЦЬКИЙ ХИСТ, або Як Жид купував буки. Песа з панщизняних часів, на одну дію. Написав Дмитро Марчишин, осіб 10 — 20 ц.

ХАРЦИЗНИКИ, комедія на 1 дію, написав В. Федорович, осіб 9 — 15 ц.

ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ.

СВЯТИЙ ВЕЧІР, різдвяна картина на 2 дії, Гр. Марусина, осіб 14. — 20 ц.

БУРЛАК-СИРОТА, сцен. картина на 2 дії, Д. Марчишина, осіб 7. — 20 ц.

ІМЕНИНИ, діточа песа на 1 дію зі співами і танцями, осіб 12, Гр. Марусина — 15 ц.

Замовлення разом з належитістю слати до:

"S V O B O D A,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

Р. Петрин.

МАЮ ДВІ.

(Оповідання).

25)

— Де такі покладки можна купити на розплодок? — спитав Журчан.

— Можна спровадити почтою, — відповів Сидір. — Та се багато коштує і деколи треба довго ждати, заки вишлють. Найліпше було би купити в Солодині. Не лиш покладки, а й пару курок з когутом. Очевидно, свого когута ви мусіли би зарізати і расові курки відгородити від сусідських когутів. Як сусіди побачать, що з нової раси більша користь, то й вони підуть за вашим приміром і своїх когутів поріжуть. Коби тільки один добрий примір, то за ним піде ціле село.

— Шкода, що тобі ніяково їхати до того Солодина, де твій батько був богачем і де ти зійшов на такого бідолаху, промовив господар. — Як би не те, то я вислав би тебе, щоби ти там купив для мене пару тих курок з когутом. Треба би вислати кого іншого.

— Я вже не бідолаха і мені не соромно бути тим, чим тепер я є, — відповів Сидір. — Поїду сам. За одним заходом полагоджу дві справи, бо може справді у Чмелика в Клапові є погана й бідна сирота.

Сидр взяв гроші і поїхав. До залізниці поїхав кіньми Журчана, далі пару стацій залізницею. Від стації до Клапова не ціла миля. Сидір пішов пішки. В Клапові довідався, що у Чмелика справді цілі два роки була наймичкою якась дівчина-сирота. Хоч дуже бідна і погана, то зате дуже чесна і добра робітниця. Вона тому місяць відійшла від Чмелика і пішла до Барвія в Солодині. Сидір дуже здивувався, коли вчув про якогось Барвія, бо за нього в Солодині такого не було. Коли людей спитав, звідки той Барвій в Солодині взявся, йому сказали:

— То якийсь згінник доробкевич. Доробився на безрогах і купив на ліцитації маєток небіжчика Завалича.

Сидора кольнуло щось в серце, коли вчув се. Пішки вернувся назад на залізницю і поїхав ще дві стації далі. Заїхав до свого давнішого повітового міста. Звідтам до Солодина були ще дві милі. Нині вже було запізно, щоби заїхати до Солодина, купити курки і вернутися назад на залізницю. Ночувати в Солодині не хотів. Загадав з міста виїхати ще нині, і переночувати в половині дороги до Солодина у того Жида, у котрого обідав тоді, коли по смерти батька відійшов був з рідного села. Купив коєць, наймив фіру на два дни і поїхав. Жид в придорожній коршмі зараз пізнав його. Сидір замовив добру вечерю для себе і для свого „фіякра". Також замовив для себе і для нього нічліг. Цікавий Жид став розпитувати, випитувати. Сидір на деякі питання цілком не відповідав, деякі оминав, оповідаючи про що інше. Жид лиш те довідався, що Сидір їде до Солодина купувати на своє господарство расові кури, які колись розвів був там.

Сидір довідався від Жида, хто в Солодині помер, хто оженився, як господарить той, що на ліцитації купив маєток його батька. Жид сказав йому також, що три його однолітки вже вернулись з війська, що женяться і з ким женяться. Між ними був також Гринь.

— Чи не бере він дівку Деренякa? — спитав Сидір.

— Таки так, — відповів Жид. — Бере його Фрузю. Я чув, що весілля буде за місяць. Кажуть, що Гринь не дуже хоче, та боїться, щоби Фрузя, котра за ним дуріє, не наробила йому якої біди, як би оженився з іншою.

Попри коршму ще неодна фіра їхала до Солодина. Не диво, що ще нині по Солодині розійшлася вістка, що син покійного Завалича їде до Солодина фіякром, як який пан; і як який пан ночує у Берля, і в Солодині буде купувати расові курки на своє господарство. Всі були цікаві, до кого він в Солодині заїде і чи піде подивитися на колишню свою хату.

На другий день Сидір приїхав до Солодина і на превелике диво заїхав не до коршми, ані до котрогось зі своїх давніших приятелів, а до хати, в котрій родився. Заїхав до цілком чужого собі Барвія, що загарбав маєток Сидорового батька. Барвій вже знав, що Сидір приїде до Солодина, хоч не знав, що заїде саме до нього. Також чув, що Сидір вибрався по кури. Хоч не дуже вірив, що справді з такої причини син колишнього господаря його хати заїхав саме до тої хати, Барвій приняв гостя ввічливо. Він і не питав Сидора про причину такої неожиданої гостини. Взяв се так, що Сидір попросту хотів ще раз подивитися на хату, в котрій родився і в котрій пережив свій хлопячий вік. Коли Сидір спитав його, чи не продав би йому пару курок і когута з тої раси, яку тут поливив був його покійний батько, Барвій відповів:

— Дуже радо, та тільки курки, бо когута маю лиш одного... Або, й когута бери. Я куплю собі молодого. Дереняк має кількнацять молодих когутиків. Продасть мені радо, бо й так вони призначені на заріз. За місяць у Дереняка весілля... для когутиків смерть.

— Я хотів би ті ваші курки побачити, бо може вони мішалися з іншими відколи я покинув Солодин. Може їх раса вже звелася?

— Текля! — господар гукнув.

Зі стайні вибігла дівка, нівроку погана. Господар приказав їй скликати на подвіря кури. Текля принесла кукурудзу і кричучи „тю-тю-тю!" сипала на землю. Кури збіглися з усіх сторін. Придивившися їм, Сидір сказав:

— Кури такі, як були за нас. Возьму стільки, скільки влізеться до койця. Що жадаєш за штуку?

— Іди на село і спитай людей, або в коршмі Жида, що тобі скажуть, те й заплати мені.

— Від вас возьму тільки курки. По когута піду до Дереняка. Я звідси хочу виїхати в полудне. За годину прикажіть спіймати курок стільки, щоби в койци ще було місце на когута.

— Вже в полудне хочеш їхати? Не хочеш оглянути ще раз твою дідизну, обійти твоїх добрих знайомих? Неодин втішиться, як поступиш до нього. З того, що я про твого батька і про тебе чув, я доміркувався, що люди вас навиділи, і жалують за вами. Переночуєш у мене і поїдеш аж завтра.

Сі запросини були Сидорови на руку, бо доконче хотів упокорити Фрузю, та ще не знав, як. Пішов з господарем до хати. В хаті спитав:

— Чи та Текля, що скликувала кури, то ваша наймичка?

— Наймичка, бідна сирота, відповів господар. — Дуже добра, дуже чесна. Всяка робота в її руках горить... Ся наймичка показує, як то мало деяким людям треба до великого щастя, та сего щастя вони не осягнуть, бо вони такі бідні, що й сего мало не годні роздобути. Такій бідній і такій поганій жениха тяжко знайти й між бідними парубками. І вона не дурилася, що який схоче її; або як схоче, що буде міг взяти. На її щастя радше на її нещастя, знайшовся такий, що взяв би її. Є у нас зарібник Іван Кущик. Один господар хотів продати коня Циганам на шкіру. Випадково Кущик мав пару ґульденів і коневи на якийсь час спас життя. Купив того коня, бо йому прийшла гадка зарібку, про який у нас ще ніхто не думав. Я йому продав на сплату візок, який мені був непотрібний. Кущик став що другої днини возити до міста продавати по хатах покладки, масло, сир, кури, качки, овочі, тощо. Все те люди в селі давали йому на кредит, бо знали, що як продасть, то заплатить ще тої днини, як не продасть, то верне. Кущик брав лиш стільки, скільки знав, що продасть. Він пізнав мою наймичку Теклю і поміркував собі, що вона була би для нього добра жінка. Вони вже змовилися, та саме вчора його кінь... здох! Його зарібки пропали. Жінка йому вже непотрібна і не мав би що дати їй їсти.

— Розійшлися? — спитав Сидір.

(Дальше буде).

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 13. листопада, в год. 7:30 ввечір, в галі під ч. 72 Моріс вул. Проситься всіх членів прибути на збори в означений час, бо є важні справи до полагодження, а крім цього є справа участи нашого товариства у Листопадовім Святі, котре відбудеться в нашій громаді 25. грудня. Не посилайте вічно своїх дітей, щоби тільки заплатили ваші вкладки, але вже час, щоб за кілька місяців хоч раз ви самі прийшли на збори. Довгуючі члени хай вирівнають свої вкладки. А ті родичі, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, хай зроблять це найскорше. — В. Кушнір, рек. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в пятницю, 16. листопада, в годині 7:30 ввечір. Проситься всіх членів прийти на цей мітінг на час, бо є справи до полагодження.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЗА ОДНУ ЛІТЕРАТУРНУ МОВУ

(3)

ПРИЗНАННЯ І ЗАПИТИ.

Пан **Василь Гришко** з Алентавн, Па., пише:

В числах 256 і 258 „Свободи" появилися статті, що обговорюють питання рідної мови. Цю розумну появу **ми повинні** приняти з великим заінтересуванням і, користаючи з постійної рубрики у „Свободі", доповняти її своїм знанням і своїми запитами.

Український нарід, розкинений по великих просторах кулі земської, приняв і домішав до своєї мови багато чужих слів і наголосів. От найдальше на захід висунена Лемківщина, всуваючися клином між Поляків і Словаків, приняла їх наголос (акцент) до своєї мови. Це використовує тепер хитра Польща й хоче створити окремий лемківський нарід. Коли наша літературна мова буде одна для всіх Українців, тоді і місцеві діялекти (говірки) будуть заникати, а мова читаючого народу буде постепенно зближатися до мови літературної. Я маю живий приклад на моїх земляках. Я здибав кількох майнерів (**вуглекопів**), котрі висмігрували з мого села до Америки 50 літ тому. Вони говорять таким діялектом (з домішкою чужих слів), яким у тім часі говорили мешканці того села. По війні заложено у селі читальню і молодь горнеться до просвіти. Тепер прийшли кілька хлопців до Америки (виховані в селі) і їх мова зближена більше до мови літературної. І тут я бачу велику ріжницю в мові моїх односельчан. Через літературну мову вигладжується сільська мова, а це зближає нас до одноцільности, до одної мови всього українського народу.

А тепер поставлю запит до пана редактора і прошу відповісти, як треба писати отсі слова: кождий, чи **кожний**; обовязок, чи обов'язок; пять, чи п'ять; тепер, чи зараз; понеже, позаяк, або чи є на це якесь інше слово; нині, чи сьогодня; адже, чи таже. Приклад: Адже наша українська мова багата на слова.

При кінці хочу ще звернути увагу на наголос деяких слів, що їх требаб устійнити. Я мав нагоду слухати промов наших інтелігентних бесідників і завважав ріжницю у вимові наголосу (акценту); напр. один казав: обо'вязок, а другий: обовя'зок. На цю тему треба би писати довші лекції, бо мови писаної лекше навчитися, ніж мови розговірної.

—о—

З листу п. Грицка показується, що започаткована в „Свободі" рубрика „За одну літературну мову" знайде своїх читачів і стане нашим людям у пригоді. Щоб з того вийшла якнайбільша користь, треба читачам цеї рубрики зробити так, як зробив п. Гришко: ставити ріжні запити і домагатися відповідного пояснення.

Відповідаючи на всякі запити, нам прийдеться зчаста наводити ріжні слова з відповідними їм наголосами. У шкільних читанках наголоси зазначується в той спосіб, що в тім складі якогось слова, що є наголошений, дається відповідну голосівку (і, ї, и, о, а, я, е, є, у, ю) з гострою крискою над нею, що й має назву наголос (акцент). В англійських читанках наголос (такаж сама криска) ставлять не над складом, але після нього (напр. En'glish). В нашій друкарні таких гострих наголосів (крисок нема, тож ми замісць них будемо там, де треба, ставити апостроф ('), напр.: Ми лю'бимо украї'нську мо'ву.

А тепер відповідь п. Гришкови на його запити.

Кождий, кожен і кожний — всі три слова добрі і в нашій літературній мові вживаються свобідно; треба лише вважати, щоб слова „кожний" ніколи не змінювати, себто не писати: кожній, кожнього, кожньому і т. д.

Обовязок, обов'язок; пять п'ять. Хто придержується т. зв. академічного правопису, пише: обов'язок, п'ять; хто цей правопис нехтує, пише: обовязок, пять. На Великій Україні всі пишуть „обов'язок", „п'ять" і цей спосіб писання (з апострофом) починає вже приматися потрохи на Західній Україні. Про цю справу напишемо окрему статтю.

Тепер, зараз. Оба слова добрі, але треба вживати їх так, як їх уживає наш нарід і наші кращі письменники. Ось приклад: Тепер ми читаємо, а зараз будемо писати. Коли хтось скаже або напише: Зараз відбувається концерт, а по концерті буде гостина — то таке „зараз" (замісць „тепер") не наше, а московське („сейчас").

Понеже, позаяк. Обох тих слів літературна мова не знає. Перше з них (понеже) це старе наше слово (має такеж значіння, як польське „поневаж"), але з часом вийшло з ужитку і тепер зачисляється вже до слів архаїчних (перестарілих). Деякі наші письменники стараються те гарне слово впровадити назад до нашої мови. Слово „позаяк" не має за собою ніякого авторитету. Його видумали мабуть Галичани, але зараз таки відреклися його. Зате Наддніпрянці підхопили цей дивогляд і носяться з ним, як баба зі ступою. Розуміється, що добрі мовознавці на Великій Україні його ніколи не вживали і не вживають, так, як не вживалиб і слова „позатак", якби таке слово хтось видумав... Замісць слова „понеже" або „позаяк" у літературній мові вживають злучника „бо", або „тому, що". Наприклад: Тому, що (а не „позаяк" або „понеже") не маю грошей, не можу відвідати рідного краю. Те саме речення можна сказати так: Не можу відвідати рідного краю, бо (а не „позаяк" або „понеже") не маю грошей.

Нині, нинька, ниньки; сьогодні, сьогодня. Всі ті слова вживаються свобідно; лише народнє „днесь" починає в літературній мові заникати.

Адже, аджеж; тад'же, таж, таже, тажеж. Чотири слова другої ґрупи (тад'же і т. д.) — це скорочення з „та адже", „та аджеж", отже мають однакове значіння. Тому одну ґрупу тих слів можна сміло заступати другою ґрупою. Чутке вухо може тут допукатися невеличкої ріжниці. Пан Гришко дав отсей приклад: „Адже наша українська мова багата на слова". Коли ми те саме речення бажаємо висловити з більшим притиском, тоді скажемо: „Таж наша українська мова багата на слова!" (Тут ми хочемо підкреслити, що нам не потрібно чужих слів, коли маємо доволі своїх власних).

Щоб навчитися літературного наголосу поодиноких слів, треба над тим пильно попрацювати — іншої ради нема. Деякі наші слова мають подвійний наголос (можна вимовляти слово сяк і так), але слово „обовязок" має лиш один наголос: обовя'зок. Хто каже „обо'вязок", цей не почувається до обовязку навчитися своєї рідної мови.

—о—

І. К., Гіксвіл, Н. Й. — Як я ходив до школи, то мене вчили говорити „медвідь". І так це слово було надруковане по всіх шкільних книжках. А „Свобода" від якого півтора року все пише „ведмідь". Чому воно так і котре з тих двох слів літературне?

Відповідь. І „ведмідь" і „медвідь" мають право горожанства в нашій літературній мові. А що на Великій Україні, звідки прийшла наша літературна мова, кажуть „ведмідь", то й ми почали вживати того слова, тимбільше, що по московськи „медвідь". Таких слів з попереставлюваними або відмінними буквами є в нас більше. От у Галичині кажуть „цирулик", а на Великій Україні — „цилюрник". Московське слово „фельдшер" наш нарід перемінив на „хвершал". Кажемо „вандрувати" і „мандрувати" — оба слова літературні. Подібні слова є в кождій мові, а в англійській їх дуже багато. Хоч іноді в них позмінювані або попереставлювані поодинокі букви, їх значіння завсіди однакове. Наприклад: batten, fatten; bicker, flicker; higgle, haggle; peep, peek, peer; tap, pat, rap, slap.

—о—

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У попередній статті (з 6-го листопада ц. р.) в уступі „Звідки в нас узялося слово членкиня" в 6-тім рядку згори надруковано „До того пня (власного коріня)", а має бути (**властиво** коріня)" Поляки додали і т. д.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ЩО ГОВОРИТИ НА ЛИСТОПАДОВИХ СВЯТАХ?

Вже 16 років ділить нас від тої щасливої хвилі, коли відновилася була на нашій землі наша державність. Перший Листопад 1918 р.—це такий Великий День для кождого з нас, що злишним є властиво про це говорити. Листопадові Свята набрали такої великої популярности, що українські громади не можуть прямо уявити собі, щоб у них не відсвятковано їх якнайторжественніше.

На тих святах почути можна завжди від наших бесідників, що ми не вдержались зі своєю державністю, бо не були до неї приготовані. Промовці подають теж ріжні способи, як наново здобути волю нашому народови.

Те все, очевидно, є добре й пожиточне. Але не забуваймо, що ми є в Америці, що треба нам думати, що тут робити, щоб звідси далі йшла допомога для краю в його визвольній боротьбі. І це є найважніше, бо інакше зі старим поколінням піде до гробу і справа допомоги Рідному Краєви. Щоб це не сталося, треба за всяку ціну подбати про кращі українські школи в Америці, про кращих учителів української мови, літератури й історії й про те, щоби діти українських родичів ходили до тих українських шкіл. Друга справа — це піддержка наших спортових товариств, особливо піддержка Січової Орґанізації, бо вона може нам підховати тут роджену молодь в українськім патріотичнім дусі. В кождій місцевости повинна бути добра українська школа і добре зорґанізована Січ.

Іван Кравець,
Жірард, О.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Г. В., Арнольд, Па. — Шкода писати до „твердих", бо вони „Свободи" ні ніякої іншої української ґазети не читають. Бо якби читали, то прозрілиб. І булиб Українцями.

Човен. — Не можна порівнювати наших плянів військового вишколу, себто плянів недержавної нації, а ще точніше плянів громади іміґрантів, з плянами Німеччини, Америки чи Советів, де тими справами займаються держави і мають до диспозиції міліярди й державні апарати. З такими порівнаннями і плянами — дійдемо до абсурду.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Отсим повідомляю, що 1-ша Сотня Чорноморської Січи змінила свій льокаль з під ч.: **217-219 E. 6th ST.** на **79 ST. MARKS PL., NEW YORK.** Льокаль міститься на І. поверсі. 261,344

Сотник Іван Перчишин.

УВАГА! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮАРКУ Й ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ЗЛУЧЕНИХ ВІДІЛІВ 76, 27, 133, 152, 219, 371, 323 і 359, влаштовується

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО

В 40-ЛІТНЮ РІЧНИЦЮ У. Н. СОЮЗА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1934 Р.

Свято розпічнеться поминальним Богослуженням за померших членів У. Н. Союза, у всіх трох українських церквах, підчас ранішних богослужень.

О год. 3-тій пополудні відбудеться **Ювилейний Концерт** в Словенській Галі, 358 MORRIS AVE., NEWARK, N. J.

Святочну промову виголосить головний фінансовий секретар-касієр **п. Р. Слободян.** Промову по англійськи виголосить **п. С. Шумейко,** редактор "UKRAINIAN WEEKLY".

Концертову часть виконає ХОР БОЯНА під управою проф. **Т. Каськова.** В сольових точках виступить член Укр. Нац. Хору О. Кошиця п. **П. Ординський.**

По концерті відбудеться спільна **Вечера.** По вечері **Баль** для молодіжи. 262, 264

Вступ на КОНЦЕРТ 25 ц.. :—: **Вступ на ВЕЧЕРУ 75 ц.**

Запрошується всі повищі відділи і гостей місцевих і позамісцевих до як найчисленішої участи. Також запрошується всю молодіж прибути на це свято. **Комітет.**

УВАГА! — УКРАЇНЦІ ЗІ ВСІХ ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ!

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ОРҐАНІЗАЦІЯ міста НЮ ЙОРКУ

:—::—: скликає :—::—:

ЗБОРИ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1934 Р.

на годину 2-гу пополудни

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

(Кімната ч. 2).

Просимо всіх братів з Великої України, Буковини, Лемківщини і Закарпаття, взагалі всіх Українців і Українок прибути чисельно на ці збори. На цих зборах будуть обговорюватися дуже важні організаційні справи.

264 За уряд В.Н.О.: **Андрій Нич,** голова, **Іван Готра,** писар.

ГРОШІ ДО КРАЮ ПЕРЕСИЛАЄМО В ДОЛАРАХ І ТЕЛЕҐРАФІЧНО ДО ВСІХ ЧАСТИЙ СВІТА, СКОРО І ДЕШЕВО.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ на всі лінії до краю і з краю до Америки. Полагоджуємо всі краєві справи дешево і після прав краєвих.

ПРОДАЄМО І ВИМІНЮЄМО доми і фарми і полагоджуємо всі тутешні справи реальностей. В кождій справі просимо кождого Українця в Америці удаватися в повисших справах до свого українського бюра котрого властителем від 20 літ є Антін Пашук. Адреса така:

ANTHONY D. PASHUCK

322 NORTH 8th STREET, PHILADELPHIA, PA.

ДОЗВОЛЬТЕ ПАВЛОВІ ГУМЕНЮКОВІ РОЗВЕСЕЛИТИ ВАШ ДІМ.

Купіть його найновішу рекорду, а певно вся біда втікне з Вашої хати.

Послухайте голосу нашого нового співака, МИХАЙЛА СКОРОБОГАЧА.

Або двох сестер: О. Котович і Марусі Кісіль. ТАКИХ РЕКОРДІВ ЩЕ НЕ БУЛО!

НАЙНОВІШІ РЕКОРДИ

КОЛЮМБІЯ Columbia

27360 Ти мій короваю; Зачепивсь я. — М. Скоробогач.
27359 Ой вишеньки, черешеньки; Розбагатіла. — Котович-Кісіль.
27358 Чи то, люди, конюшина; Заший' мені. — Жуковський.
27355 Страшна хороба; Шовкова хустина. — Жуковський.
27351 Питалася мати сина; Коломийка. — Гуменюк-Свистун.
27350 Стрийська коломийка, ч. I і часть II. — Гуменюк-Свистун.
27349 На щож я ся віддавала; Старий дармоїда. — Гуменюк-Котович.

ГУМОР, СПІВ І МУЗИКА.

27348 Ой сусідко, сусідко / Ой у Львові.
27346 Понад круті бережечки / Варгатуля.
27345 Козацька кобила / Рибаки.
27343 Розмаїті пригоди / Сплячка.
27342 Галицька коломийка / Український козак.
27314 Забита пава / Великий дифринц.
27309 Свати в шинку / Кобили не дам.
27306 Десять параграфів / Повоєнна Львовянка.
27304 Шлюб сироти / Бідна наймичка.
27347 Коноплі мочила / Дорога до серця.
27336 Ворог в хаті, ч. I. / Ворог в хаті, ч. II.
27334 Як мус, то мус / Коломийка „Депресія"
27324 Чипець продала / На біду я оженився.
27323 Нащо мене зачіпаєш / Там у поли Роман воли пасе.
27320 Кавалок ґрунту / Пісня бідного наймита.
27318 Чись ми мати не купула / Канадійська коломийка.
27317 Коломийка „Туга за краєм" / Зажурились Галичанки.
27305 Бородата коломийка / Фармерська коломийка.

РЕКОРДИ ДО ТАНЦЮ. — Нагрaв Йосиф Пізьо.

27340 Коломийка на сіножаті; Переяславська полька
27337 Катерина красавиця, козак; Чарівний камінець, полька.

РЕКОРДИ ДО ТАНЦЮ. — Награв Михайло Томас.

27338 Козак Роздільський; Коломийка Городецька.

РЕКОРДИ ДО ТАНЦЮ. — Награв Павло Гуменюк.

27307 Добра господиня, як є повна скриня; Танець поцілунок.
27312 Танець калина; Танець Любка

12-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ по $1.25 для кождої ХАТИ.

70018 Весілля в Галичині (Весілля з дарованням) / Весілля в Галичині (Молодий в молодої)
70019 Весілля в Галичині (Приїзд від шлюбу) / Весілля в Галичині (В хаті молодого)
70014, 70015 Вечерниці Ніщинського, хор, соля і музика.
70014 Коломийка на весіллю. Коломия не помия.

Десятьцалеві рекорди по 75 цнт. Ми оплачуємо пересилку до Вашої хати. Не платіть більше. До кождого замовлення на рекорди додаємо голки даром. Жадайте катальоґа на більший вибір рекордів. В нас є найбільший склад українських рекордів на світі. Пишіть: 264

SURMA BOOK & MUSIC CO.,

103 AVENUE A, (BET. 6th & 7th STREETS), NEW YORK, N. Y.

БІЛЬШЕ ЧАСОПИСІВ — КРАЩИЙ УРОЖАЙ

(З приводу місяця преси).

—о—

Українські часописи проголосили **жовтень місяцем української преси** в надії, що бодай тепер не знайдеться ані одного Українця, який не прийшов би їй на поміч. Зприводу місяця жовтня в нашій пресі появилося багато цікавих статтей та інших цінних заміток про значіння преси в життю народу. А львівський „Новий Час" зприводу цього вмістив досить ущіпливу карикатуру на нашого читача. На образку „Перед пропаґандою" читає ґазету один чоловік (певно післяплатник). „По пропаґанді" — одну ґазету читає вже сім душ. Виходить — читач зрозумів, яке значіння має для нього друковане слово але, на жаль, він ще не доглупався до того, що кожний читач мусить читати свій (очевидно, заплачений) часопис. Бо без цього зрозуміння не може взагалі існувати українська преса.

Що преса відограє велику, і то дуже велику ролю в життю народу, особливо народу, який бореться за своє визволення, думаю, нема що й говорити. Тому, що нашим часописам часто доводиться звертати свою увагу крім загальних тем іще й на теми спеціяльні, а в тім числі й на сільсько-господарський бік нашого життя, то подаємо тут кілька чисел, які так ясно доказують, що зі збільшенням скількости преси (сільсько-господарської) збільшується й урожайність землі.

На території сучасної Чехословаччини було в роках:

1870—80 с.-г. часописів 13. Тоді один гектар давав 10.4 сотнарів.
1880—90 с.-г. часописів 18. Тоді один гектар давав 12 сотнарів.
1890—1900 с.-г. часописів 21. Тоді один гектар давав 12.2 сотнарів
1900—1910 с.-г. часописів 29. Тоді один гектар давав 14.6 сотнарів.
1910—1920 с.-г. часописів 36. Тоді один гектар давав 13 (війна) сотнарів
1920—1930 с.-г. часописів 47. Тоді один гектар давав 17.1 сотнарів.

Тут ми згадали лише про ту користь, що приносить у даному випадку сільсько-господарська преса. Користь ця велика; її можна навіть зважижити. А скільки то користи, і то користи, може на перший погляд і невидної, взагалі приносить народови добрий часопис! От хочби таке. Ми нарід „недержавний". До нашого голосу не прислухується чужий світ. Одначе мусимо зазначити, що бувають і винятки. Нераз нам доводилося зустрічати українську пресу в кабінетах чужих міністерств закордонних справ. На часописах були позазначувані та попідкреслювані окремі статті й уступи. Виходить, що до нашого голосу, себто до **голосу нашої преси всеж таки ще прислухуються.**

Без наших офіціяльних відпоручників проходять усі міжнародні конференції та наради. Колиж наші делеґати й бувають приявні на деяких сесіях і конференціях Ліґи Націй, на засіданнях парляменту і на інших урочистостях, от в більшости випадків, коли не виключно, вони попадають туди як заступники нашої преси. Наприклад, на початку цього року мені довелося перебувати в Женеві. Саме тоді відбувалася там чергова 78. сесія Ради Ліґи Націй. Хотілося за всяку ціну використати цю рідку нагоду й побувати на засіданнях. Одначе виявилося, що справа не така вже проста, як це виглядало на початку. Тільки завдяки журналістичній леґітимації мені пощастило дістатися до салі засідань. До речі, не скажу, щоб я почувався добре серед моїх товаришів-жрфуналістів жучинців. Вони, ці відпоручники самої держави, час до часу зверталися до телефону й до телеґрафу, щоб якнайскорше поінформувати свої редакції про перебіг засідань, а я ламав собі голову, якби то викроїти з власного „буджету" кілька франків на почтову пересилку моїх звітів нашим часописам. Цей „випадок" нехай буде відповідю тим нашим гарячковим читачам, які нераз нарікають на українську пресу за те, що вона подає спізнені відомости. Без отсих наших „делеґатів" ми не завше малиб можливість довідатися, що про нас говорилося на засіданню хочби тієї самої Ліґи Націй. Чужа преса, а тим більше преса ворожа, не завше подає на своїх сторінках правдиві та прихильні нам відомости.

Отже представники української преси під цей час нашого лихоліття мимоволі **стають майже єдиними нашими „умандатованими" делеґатами на міжнародньому форумі.** А голос української преси таким чином набирає значіння голосу всього українського громадянства. Тож щоб цей голос був сильним, щоб до нього з більшою увагою прислухувався світ, треба, щоб і з боку всього нашого громадянства, а не лиш окремих одиниць, було більше заінтересування нашою пресою. Треба, щоб воно виявило більше свідомости національного обовязку та невеличкої, але постійної „жертвенности".

Д. А—к, Прага.

О. Д. В. У.

ВІДДІЛ О. Д. В. У. ч. 10 і „ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ О. Д. В. У." В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

відограють комедію в 3-ох діях В. Мартиневича, п. н.:

ГРІХИ МОЛОДОСТІ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1934 Р.

В УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 EAST 6th ST., NEW YORK, N. Y.

Для цікавих ось коротка цього всього історія: Двох старих панів мають за собою „гріхи молодості", які в особі непобажаного сина зявляються в їхньому домі та „мстяться" на них перед дуже моральною жінкою одного з них. Кожний з них думає, що він є батьком сина. Наївшись страху чимало, „грішники" переконуються, що небажаний син, який загостив до них з візитою, не має нічого спільного з їхнім молодечим бурлакуванням, бо виходить наверх, що він має свойого батька, який до нього признається. — **Комедія ця буде грана перший раз в Ню Йорку. Її виставлено з незвичайним успіхом в інших місцях.** 264

По представленню БАЛЬ до пізної ночі!

Початок в годині 7:30 ввечір. — Вступ 50 центів.

Комітет Вистави.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В четвер, 8. листопада 1934 р. помер НИКОЛАЙ СІТНИЦЬКИЙ, походив з Комірна, пов. Рудка, Західна Україна. Родину і знакомих проситься на похорон, що відбудеться в понеділок, 12. листопада 1934 р., в годині 9-тій рано з похоронного заведення п. Яреми, 129 EAST 7th ST., NEW YORK CITY. 264

Син Мирон.

КНИЖКИ РЕЛІГІЙНОЇ НАУКИ, ЯКІ ОДЕРЖАНО З КРАЮ

ЦЕРКОВНО-НАРОДНИЙ СПІВАННИК під нотами на три і чотири голоси, зібрав і уложив о. Віктор Матюк. ЧАСТЬ I. Пісні перед і по науці і 24 пісень зі св. Літургії. ЧАСТЬ II. Тропарі і Кондаки Воскресні від 1. до 8. гласу. Прокимени Літургійні від 1. до 8. гласу. Пісні із Вечірні. Пісні з Утрені. ЧАСТЬ III. Пісні великого поста. На Великдень з воскресної Утрені. Пісні на Празники Господські, Богородичні, Святих. Коляди. Це є дуже практична книжка для дякоучителів. Друк нот є дуже читкий. $1.50

Повищих книжок маємо тільки від 10 до 20 примірників.

БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ. Перші початки науки релігії. о. С. Біленького 35

ХРИСТІЯНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в Біблійних оповіданнях. о. С. Біленького 50

Ці дві книжки є для науки релігії у школах. Дуже практичні видання. Також надаються для старших.

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ШИФКАРТИ

на найбільші та найскорші кораблі на всі прогульки і то до всіх країв. Виготовляємо всі документи, потрібні до подорожі — пашпорти, Візи, перміти, афідевіти, петиції, і тому наші пасажири не мають клопотів в дорозі.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО і ТЕЛЕҐРАФІЧНО і виплачуємо на останній почті під повною гарантією ПОМАГАЄМО нелеґальним леґалізуватися відповідно до нових законів.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ відповідно до теперішніх обовязуючих законів в краю. Контракти, повновласти, акти даровизни, довжні скрипти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах.

Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

ЦІЛКОМ ПЕВНО

Чи ми можемо услужити за невеличку суму? Можемо! Цеї заяви не можна висловити виразніше, бо ми кажемо твердо: наша услуга для каждого, без уваги на його матеріяльні обставини.

Фінансові справи не є перепоною, щоби нас відвідати.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25 St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК

ЩО ОБНИМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ ПОВЕРХ 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ Й БУКОВИНИ.

Видання кооперативи „Українське Народне Мистецтво" у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутовича.

Ціна $1.10.

Замовляти:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J

„ПЕРШІ ПАПЕРИ" ГОРОЖАНСЬКІ.

Хто не вродився в Америці і хто не дістав горожанства в Злучених Державах по батьках (тільки малолітні діти дістають його таким способом), той може стати американським громадянином лише через так звану натуралізацію.

Натуралізуватися в Злучених Державах може тільки людина білої раси, якій минуло 21 літ і яка жила в Америці безперервно найменше пять літ. Для того вона мусить пройти три ступні:

Перше, мусить у суді, в тім дистрикті, де мешкає, перед судовим урядовцем (клєрком) зробити заяву, що має намір стати американським горожанином. Це називається „брати перші папери". Зробити це можна хочби зараз по приїзді до Америки.

Друге, проживши в Злучених Державах щонайменше пять літ, кандидат у горожани мусить внести в суді подання, щоб його допущено до горожанства в Злучених Державах. Подання те може бути внесене не швидше як два, і не пізніше як сім літ по одержанню „перших паперів".

Врешті третій крок — девятьдесять днів пізніше — це так зване останнє переслухання в суді і після нього присяга і видача горожанських документів, „других паперів".

Як сказано, перші папери можна дістати колинебудь, хочби зараз по приїзді до Америки. Не треба вміти ні читати, ні писати, ні говорити по англійськи. Не треба самому виписувати подання. Процедура така, що наперед треба дістати собі формуляр під назвою „Прелімінари Форм фор е деклерейшен оф інтеншен". Дістати їх можна в суді, що переводить натуралізаційні справи, в багатьох організаціях, вечірніх школах, тощо. Той формуляр треба докладно виповнити (відповісти на всі питання, які там поставлено) та всеодно, чи самому це зробити, чи, як хто сам не вміє, знайти кого, щоб поміг і написав. Виповнений формуляр, „моні ордер" на два доляри і 50 центів та дві фотографічні картки треба післати або занести до натуралізаційного суду. Суд мусить бути в тім дистрикті, де аплікант постійно мешкає, а не там, де він тільки тимчасово зупинився чи проїжджає; інакше перші папери неважні і при поданню за горожанство їх відкинуть. На основі тої аплікації урядовець у суді виробляє так звану заяву наміру, яку аплікант, коли його закличуть до суду, мусить підписати й заприсягнути. Ту заяву робиться в трох примірниках; два лишаються в суді, а один дістає той, хто підписав так звані перші папери.

В тій заяві він подає деякі факти про себе: як називається, вік, заняття, персональний опис, де родився, коли приїхав, на якім кораблі, де мешкає, як теж заявляє, що має намір стати горожанином Злучених Держав, залишитися в Америці і відректися горожанства в своїй дотеперішній державі.

Хто має лише перші папери, американським горожанином ще не є. Коли хоче їхати за границю, то американського пашпорту не дістане, а мусить послугуватися пашпортом тої держави, що в ній був горожанином, коли брав перші папери. Таксамо не має політичних виборних прав, тощо. Але ті перші папери є по закону необхідною вступною формою, щоб дістати потім другі, значить повне горожанство.

ФЛІС.

DR. M. SMITH

має свою канцелярію під ч:
234 E. 5th ST., NEW YORK, N. Y.
між 2-гою і 3-тою Евеню.
Години: 12—2; 5—7 пополудни.
Tel.: DRydock 4—2486.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.

Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір.
В неділі після умови.
637 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1657.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ і АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

як шкірні висипки, кровні недомагання, нервові недуги, хронічні чиряки, шлунок, кишкові і відходові недуги, загальне ослаблення, нюрайтіс (запалення нервів) і хронічний ревматизм. горло, легені, віддихові й інші недуги мужчин і жінок, або маєте які інші недомагання, на яких ви нерозумієтеся, удайтеся до д-ра Зінса з довірям.

Х-Рей і екзамінація крови.

Вприскування сироватки і щеплінки.

Умірковані ціни. — умови вдоволяючі вас.

ПОРАДА І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.
МИ ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

DR. L. ZINS

25 літ медичної практики

110 East 16 ST. N. Y.

(межи 4-тою Евеню і Ірвінг Плейс), ГОДИНИ: Денно від 9 рано до 8. веч. В неділі від 9. рано до 4. пополудни.

— Що ти робив би, колиб мав міліон долярів?

— Дивне питання?! Нічого!

ЗВІДОМЛЕННЯ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ.

1) Листопадові Свята.

Рік-річно святкує наш нарід день Першого Листопада як національну річницю відродження української державности на Західніх Землях та річницю створення незабутньої Української Галицької Армії. Управа Громади взиває Стрілецькі Гуртки та поодиноких членів узяти найактивнішу участь в організації Листопадових Свят по громадах, а зібрані фонди переслати на інвалідів нашої армії.

2) Посилка на Музей.

Згідно з проголошеним закликом переслано на будову Музею Визвольної Боротьби України у Празі суму 80 долярів. На цю суму склалися слідуючі жертви: 1) Злучені Ам. У. Організації м. Филаделфії $50.25. 2) Тов. А. У. Горожан $10. 3) Стрілецький Гурток, ч. 9. (Нюарк) $16.75. 4) Р. Карбівник, І. Савчин та М. Клапко по $1. — Разом $80.

3) Реорганізація Стрілецьких Гуртків.

Всі Стрілецькі Гуртки зобовязані подати поіменний список членів о кінця листопада ц. р. на адресу секретаря Стрілецької Громади:

Dr. Paul Dubas,
1430 W. Girard Ave.,
Philadelphia, Pa.

Гуртки, які не викажуть ніякої праці, будуть розвязані, а поодинокі діяльні члени прилучені до Гуртка число 1.

4) Продаж книжок.

Управа Стрілецької Громади прохає всіх, кому вислано до розпродажу книжку „Україна у світовому господарстві", а зокрема Гуртки в Клівленді, Дітройті та Шікаґо, щоб негайно прислали до Стрілецької Громади звіт з продажу та зібрані гроші.

Управа У. Стрілецької Громади.

НОВА СИЛА ДЛЯ ОСЛАБЛЕНИХ ОРҐАНІВ

НУГА-ТОН побуджує ослаблені органи. Він є знаменитим жолудковим тоніком, поліпшує апетит і помагає травленню. Причиняється до напливу жолудкових і кишкових соків. Рух кишок стає більше звільненим. Ділання НУГА-ТОН на серце спричиняє більшу енергію у виконуванню ріжних функцій. В часі виздоровлення з тяжкої слабости він є чудовим тоніком. Возьміть НУГА-ТОН нині. Переконайтеся про Нову Силу в тім тоніку. Одномісячне лічення лиш за Одного Доляра. Результати ґвраантовані або звернеться вам гроші. Продають всі аптикарі.

На запір беріть — УГА-СОЛ — Ідеальне Средство на розвільнення. 50ц.

УВАГА! — УКРАЇНЦІ!

Кому потрібно вугля, то я доставлю його Вам впрост з майнів своїми троками.

FRANKLIN і REDASH вуголь дістанете у мене таньше, як у чужого, і добру вагу.

WISZUK COAL CO.,
226 McKIBBIN STREET,
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 8-10194
Микола Вішук, властитель.

У СПРАВІ КНИЖКИ.

Видавнича спілка „Емпаєр Поблишинг Ко." з Ню Йорку написала до редакції „Свободи" такий лист:

„Будьте ласка запевніть українських людей через свою газету, що „Емпаєр Поблишинг Ко." з гордістю додає до своєї листи книжок повість Осипа Турянського під наголовком **„Lost Shadows"**.

„Ця могуча повість є одним з найкращих творів, які видала з себе світова війна. Фабула книжки спирається на власний і винятковий досвід самого автора підчас війни, досвід, що не дасться зачислити до звичайних досвідів воєнної служби, що не дасться зачислити до інших подібних досвідів великої війни. Є це страшний образ нужди сімох воєнних бранців, доведених надлюдськими муками, холодом і голодом до крайньої агонії. Ці вигнанці долі вже втратили всяку схожість з самими собою, а всетаки вони далі бються за життя, хоч декотрі з них відай уже збожеволіли.

„Ми маємо інформації, що книжка **„Lost Shadows"** буде першою книжкою якогонебудь українського автора, що появиться друком у Злучених Державах.

„Супроти цього, що автор у цьому краю ще не відомий, накладці бажають звернути увагу, що видати книжку буде можна тільки тоді, як Українці в Америці замовлять згори цю книжку безсумнівної вартости. Поміч для видання цієї першої української книжки в Злучених Державах є певно патріотичним ділом й накладці висказують таким людям своє признання.

„З поважанням, Дж. Г. Рутерфорд, Менаджер".

Замовлення можна посилати на адресу фірми:

Empire Publishing Co.,
Fife-fifty-one Fifth Avenue,
New York, N. Y.

Ціна одного примірника $2.

Італійський письменник Анунціо підчас побуту в Парижі побачив за антикварською виставою дорогоцінну статую, роботи італійського мистця. Ввійшов у крамницю купити. Купець зажадав 15 тисяч франків.

— Це задорого! — сказав Анунціо.

— Ну, як для вас, дам за десять тисяч.

Анунціо, врадуваний з того нового доказу своєї світової слави, заплатив і сказав віднести статую до готелю „Кляридж".

— Ага, пане, — крикнув за відходячим Анунцієм купець — ви забули подати своє назвище!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ

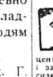
БУЧЕРНЯ І ҐРОСЕРНЯ разом і з фамілійним домом і гараджем на 2 авта. Дім на розі. Добра дільниця. Нема суперництва. Голоситися до 2552
SVOBODA.
83 Grand St., Jersey City, N. J.
або телефонувати Bayonne 3-3868.

ВУГЛЯ! ВУГЛЯ!
УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД
В МІСТІ НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ
Достарчаю вугля в Ман... і Бруклин по найтаньших ... шу домовласників зверт... до свого!" Адреса.
PLAZA COAL CORP.
Foot of 76th Street & East River,
NEW YORK, N. Y.
Telephone: Butterfield 8-7005
Торговець І. В. Березовський

СВІЙ ДО СВОГО! УКРАЇНЕЦЬ В НЮАРК І ОКОЛИЦІ
Вставляю модерний пломбінґ ... стім гіт. Виконую всілякого ...ство. Робота за готівку або ...ти.
WASYL DUBAS,
Plumbing & Heating Contractor
542 So. 18th St., Newark, N. J.
Phone: Essex 2-0079

ПОВІДОМЛЕННЯ.
GOLDA SHOE CO., INC.
ВАСИЛЬ ГОЛДА, властитель
220—9th Ave., New York, N. Y.
(bet. 23rd—24th St.)
Telephone: Watkins 9-6574
Отсим даю до відома, ... торговлю з черевиками ... вже 16 років. Я нині ... дей у таких тяжких часах ... реживаємо, бо маю добрі ... вики за якими наші люди ... ють. Зайдіть до мене та ... з певністю будете вдоволені ... 9-та Евня елевейтер, 23-та ... Таксамо 7-ма і 8-ма Евня ... блоки від 23-тої улиці ... зи.

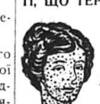
ВУГЛЯ! Зима надходить! ВУГЛЯ!
Кождий потребує вугля.
HELMING COAL CO.,
245 West Side Ave., Jersey City, N. J.
(Telephone: DELaware 3-1959)
Доставляє вугля ... Кавнті по уміркованих ... вам потрібно вугля ... до нас, а ми пішлемо ... українського репрезентанта ... компанії, Віктора Бабяка, ... дасть вам ціни нашої ...

МАСТЬ НА ГОЄННЯ
Добра на болі в крижах, опухнення, болі в жилах, гостець, лишаї, сверблячка на всякі рани ... центів моні ордером, ... і за післяплатою (C.O.D.) ... силку оплачуємо самі ... мо тільки за попереднім ... лежитости. Можете писати ...
AKOSI SALVE Co.
Dept. 1. Box 233, Lorain, O.

ПОВІДОМЛЕННЯ.
Отсим подаємо до відома всім ...мим, що склеп з черевиками під назвою:
JOHN THE SHOEMAN
під ч. 48 — 9-та ЕВЕНЯ.
(між 14-тою і 15-тою вулицею)
НЮ ЙОРК, Н. Й.
Тел.: WATKINS 9-0626.
Маємо на складі найліпші черевики ... дуже приступних цінах для мужчин, ...нок і дітей. Просимо відвідати ... реконатись. — З поважанням
Осип Шаровський,
Григорій Любянецький,
властителі.
Дороговказ: 3 долини міста 14-та ... Кростави кара завезе аж ... Евені. З гори міста 7-ма Евеню ... сісти на 14-тій ул. і іти 2 блоки ... Таксамо з Брукліна.

ТІ, ЩО ТЕРПЛЯТЬ НА РІЖНІ ШКІРНІ НЕДУГИ

ПЕРЕД

дізнають негайної полекші коли вживатимуть славної МАСТИ ПОРТЕС (PORTES SKIN OINTMENT) якої вживання ... ліпшим ... ванню шкірних висипок ... на лиці, болячок, які ... чуть гоїтися, сверблячих ... чінкових плям. Ця масть ... вигоює, вигладжує і ... прикрашує шкіру ... Великий слоїк продається по $1.50 враз з гарантією, що коли ваш слід не буде вдоволяючий, гроші звернеться. Зашліть своє імя й адресу, а за масть ... платите тоді, коли ... принесуть її додому.

PORTES DRUG CO. Dept 12.
1608 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel: Orchard 4-2568

СВІЙ ДО СВОГО!
Одинокий український погребник в околиці Перт Амбой і Картерет, Н. Дж.
SAMUEL P. KANAI,
433 STATE ST. cor. WASHINGTON
PERTH AMBOY, N. J.
Телефон: P. A. 4-4646.
Чемна обслуга. — Умірковані ціни.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(113)

Агмед, син магараджі, був здивований. Роджер Сесил писав йому, що він приїде на другий день. Також писав (тут Агмед з дива підняв угору брови), що з ним іде одна англійська дівчина та що він має надію, що йому будуть раді.

Князь Індії, вихований у західній Европі, чувся зовсім інакше, як його предки, котрі признавалися до культу „сатізму", себто, що вдова по помершім чоловіці має дати спалитися на кострі...

Вони теж кидали дітей у святу ріку Ґанґес. Коло нього жив його фанатичний батько. Він знав, що батько ненавидів Англійців як переможців краю та не любив навіть бувати в товаристві англійських жінок.

Крім цього Агмед не любив ще й того, що його держава крадьком думала про скинення ярма Англії. Рівночасно він хотів віддати честь свому приятелеви, Сесилови, що колись так відважно його оборонив. Тому він усетаки рішився приняти його в себе.